

UREDBA (EU) 2021/697 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 29. travnja 2021.****o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske Unije, a posebno njegov članak 173. stavak 3., članak 182. stavak 4., članak 183. i članak 188. drugi stavak,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Tijekom posljednjeg desetljeća geopolitički kontekst Unije drastično se promijenio. Stanje u susjednim regijama Europe nestabilno je i Unija se suočava sa složenim i zahtjevnim okruženjem u kojem se javljaju nove prijetnje, kao što su hibridni napadi i kibernetički napadi, i ponovno javljaju konvencionalniji izazovi. S obzirom na taj kontekst i europski građani i njihovi politički čelnici smatraju da se više mora poduzimati zajednički u području obrane.
- (2) Obrambeni sektor karakteriziraju sve veći troškovi obrambene opreme i visoki troškovi istraživanja i razvoja koji ograničavaju pokretanje novih obrambenih programa te imaju izravan utjecaj na konkurentnost i inovacijski kapacitet europske obrambene tehnološke i industrijske baze. S obzirom na tu eskalaciju troškova trebalo bi na razini Unije poduprijeti razvoj nove generacije velikih obrambenih sustava i novih obrambenih tehnologija kako bi se povećala suradnja među državama članicama u pogledu ulaganja u obrambenu opremu.
- (3) U svojoj Komunikaciji od 30. studenoga 2016. „Europski akcijski plan obrane” Komisija se obvezala da će upotpunjavati, jačati i objedinjavati kolaborativna nastojanja država članica u pogledu razvoja obrambenih tehnoloških i industrijskih sposobnosti reagiranja na sigurnosne izazove te da će poticati konkurentnu, inovativnu i učinkovitu europsku obrambenu industriju širom Unije i šire. Nadalje, Komisija se obvezala da će podupirati stvaranje integriranijeg obrambenog tržišta u Uniji i poticati uvođenje europskih obrambenih proizvoda i europskih obrambenih tehnologija na unutarnje tržište, što će povećati neovisnost o izvorima izvan Unije. Komisija je posebice predložila pokretanje Europskog fonda za obranu radi pružanja potpore ulaganjima u zajednička istraživanja i zajednički razvoj obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija, čime se potiču sinergije i troškovna učinkovitost, te radi poticanja država članica na zajedničku kupnju i održavanje obrambene opreme. Europskim fondom za obranu trebalo bi se dopunjavati nacionalno financiranje koje se već koristi u tu svrhu, on bi djelovao kao poticaj državama članicama za snažniju suradnju i veća ulaganja u području obrane te bi se njime podupirala suradnja tijekom cijelog životnog ciklusa obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija.

⁽¹⁾ SL C 110, 22.3.2019., str. 75.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 18. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 16. ožujka 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 29. travnja 2021.

- (4) Europski fond za obranu trebao bi doprinijeti snažnoj, konkurentnoj i inovativnoj europskoj obrambenoj tehnološkoj i industrijskoj bazi te dopuniti inicijative Unije za razvoj integriranijeg europskog obrambenog tržišta, posebice direktive 2009/43/EZ ⁽³⁾ i 2009/81/EZ ⁽⁴⁾ Europskog parlamenta i Vijeća o transferima Unije i nabavi u obrambenom sektoru, koje su donesene 2009.
- (5) Radi pružanja doprinosa povećanju konkurentnosti i inovacijskog kapaciteta obrambene industrije Unije trebalo bi uspostaviti, na temelju integriranog pristupa, Europski fond za obranu („Fond”) na razdoblje od sedam godina kako bi se njegovo trajanje uskladilo s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾. Cilj je Fonda povećanje konkurentnosti, inovativnosti, učinkovitosti i tehnološke autonomije obrambene industrije Unije, čime se doprinosi strateškoj autonomiji Unije podupiranjem prekogranične suradnje među državama članicama, kao i suradnje među poduzećima, istraživačkim centrima, nacionalnim upravama, međunarodnim organizacijama i sveučilištima širom Unije, i u fazi istraživanja i u fazi razvoja obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija. Radi postizanja inovativnijih rješenja i poticanja otvorenog unutarnjeg tržišta Fondom bi trebalo podupirati i olakšavati širenje prekogranične suradnje malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u obrambenom sektoru. Nedostaci u pogledu zajedničke obrambene sposobnosti u Uniji utvrđeni su u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike, posebice s pomoću plana za razvoj sposobnosti (CDP), dok su u sveobuhvatnom strateškom planu istraživanja (OSRA) također utvrđeni zajednički ciljevi istraživanja u području obrane.

Svrha drugih procesa Unije, kao što su Koordinirano godišnje preispitivanje u području obrane (CARD) i stalna strukturirana suradnja (PESCO), jest pružanje potpore provedbi odgovarajućih prioriteta utvrđivanjem i iskorištavanjem prilika za pojačanu suradnju s ciljem postizanja razine ambicije Unije u području sigurnosti i obrane. Prema potrebi, u obzir se mogu uzeti regionalni i međunarodni prioriteti, među ostalim i prioriteti u kontekstu Organizacije sjevernoatlantskog ugovora, ako su u skladu s prioritetima Unije i ne sprečavaju sudjelovanje nijedne države članice ili pridružene zemlje, pri čemu se nastoji izbjeći nepotrebno udvostručavanje.

- (6) Faza istraživanja povezana s razvojem obrambenih sposobnosti ključna je jer se njome podupiru kapacitet i autonomija europske industrije za razvoj obrambenih proizvoda te neovisnost država članica kao krajnjih korisnika takvih proizvoda. Faza istraživanja može obuhvaćati znatne rizike, posebno u vezi s niskim stupnjem razvijenosti i disruptivnom prirodom tehnologija. Faza razvoja, koja obično slijedi nakon faze istraživanja, također sadržava znatne rizike i troškove koji ometaju daljnje iskorištavanje rezultata istraživanja i imaju negativan učinak na konkurentnost i inovativnost obrambene industrije Unije. Stoga bi se Fondom trebala poticati poveznica između faze istraživanja i faze razvoja.
- (7) Fondom se ne podupiru osnovna istraživanja, koja bi umjesto toga trebala podupirati u okviru drugih programa financiranja, ali potpora u okviru Fonda može obuhvaćati temeljna istraživanja usmjerena na obranu koja vjerojatno mogu poslužiti kao osnova za rješavanje prepoznatih ili očekivanih problema ili mogu stvoriti nove mogućnosti.
- (8) Fondom bi se mogla podupirati djelovanja koja se odnose i na nove obrambene proizvode i nove obrambene tehnologije i na nadogradnju postojećih obrambenih proizvoda i postojećih obrambenih tehnologija, uključujući njihovu interoperabilnost. Djelovanja s ciljem nadogradnje postojećih obrambenih proizvoda i postojećih obrambenih tehnologija trebala bi biti prihvatljiva samo ako postojeće informacije potrebne za provedbu djelovanja ne podliježu nikakvom ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje, na način kojim se onemogućuje provedba djelovanja. Pri podnošenju zahtjeva za financiranje sredstvima Unije pravni subjekti trebali bi biti dužni dostaviti relevantne informacije kako bi se utvrdilo nepostojanje ograničenja. Ako se takve informacije ne dostave, financiranje sredstvima Unije ne bi trebalo biti moguće.

⁽³⁾ Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

⁽⁵⁾ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11.).

- (9) Fondom bi se trebala podupirati djelovanja koja doprinose razvoju disruptivnih tehnologija u području obrane. S obzirom na to da se disruptivne tehnologije mogu temeljiti na konceptima ili idejama koji potječu od netradicionalnih aktera iz područja obrane, Fondom bi trebalo omogućiti dovoljnu fleksibilnost u pogledu savjetovanja s dionicima i provedbe takvih djelovanja.
- (10) Kako bi se osiguralo da se pri provedbi ove Uredbe poštuju međunarodne obveze Unije i njezinih država članica, djelovanja u vezi s obrambenim proizvodima ili obrambenim tehnologijama čiji su upotreba, razvoj ili proizvodnja zabranjeni međunarodnim pravom ne bi se smjela podupirati iz Fonda. U tom pogledu, prihvatljivost djelovanja koja se odnose na nove obrambene proizvode ili nove obrambene tehnologije također bi trebala podlijegati kretanjima u međunarodnom pravu. Nadalje, djelovanja u svrhu razvoja smrtonosnog autonomnog oružja kod kojeg ne postoji mogućnost značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i djelovanju prilikom provedbe napada na ljude ne bi smjela biti prihvatljiva za potporu iz Fonda, ne dovodeći u pitanje mogućnost financiranja djelovanja u svrhu razvoja sustava ranog upozoravanja i protumjera u obrambene svrhe.
- (11) Činjenica da je teško postići dogovor o usklađenim zahtjevima u pogledu obrambenih sposobnosti i zajedničkim tehničkim specifikacijama ili standardima ometa prekograničnu suradnju među državama članicama i među pravnim subjektima s poslovnim nastanom u različitim državama članicama. Nepostojanje takvih zahtjeva, specifikacija i standarda dovelo je do povećane rascjepkanosti obrambenog sektora, tehničke složenosti, kašnjenja, previsokih troškova, nepotrebnog udvostručavanja i smanjene interoperabilnosti. Dogovor o zajedničkim tehničkim specifikacijama trebao bi biti preduvjet za djelovanja koja uključuju višu razinu tehnološke spremnosti. Aktivnosti koje vode prema usklađenim zahtjevima u pogledu obrambenih sposobnosti kao i aktivnosti s ciljem podupiranja razvoja zajedničke definicije tehničkih specifikacija ili standarda trebale bi također biti prihvatljive za potporu iz Fonda, osobito ako se njima potiče interoperabilnost.
- (12) S obzirom na to da je cilj Fonda podupiranje konkurentnosti, učinkovitosti i inovativnosti obrambene industrije Unije jačanjem i dopunjavanjem kolaborativnih aktivnosti povezanih s istraživanjem i tehnologijom u području obrane te umanjivanjem rizika u fazi razvoja projekata suradnje, djelovanja koja se odnose na fazu istraživanja i fazu razvoja obrambenog proizvoda ili obrambene tehnologije trebala bi biti prihvatljiva za potporu iz Fonda.
- (13) S obzirom na to da je cilj Fonda posebice jačanje suradnje među pravnim subjektima i državama članicama širom Unije, pojedino djelovanje trebalo bi biti prihvatljivo za financiranje samo ako ga provode pravni subjekti koji surađuju u okviru konzorcija koji se sastoji od najmanje triju prihvatljivih pravnih subjekata s poslovnim nastanom u najmanje trima različitim državama članicama ili pridruženim zemljama. Najmanje tri od tih prihvatljivih pravnih subjekata s poslovnim nastanom u najmanje dvjema različitim državama članicama ili pridruženim zemljama tijekom cijelog razdoblja u kojem se provodi djelovanje ne bi smjela biti pod izravnom ili neizravnom kontrolom istog pravnog subjekta niti bi se smjeli međusobno kontrolirati. Kontrolu bi u tom kontekstu trebalo shvatiti kao sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata. Uzimajući u obzir posebnosti disruptivnih tehnologija u području obrane kao i posebnosti studija, djelovanja bi mogao provoditi jedan pravni subjekt. Kako bi se potaknula suradnja među državama članicama, Fondom bi se također trebala moći podupirati zajednička pretkomercijalna nabava.
- (14) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU ⁽⁶⁾ subjekti s poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama ili područjima prihvatljivi su za financiranje podložno pravilima i ciljevima Fonda i mogućim aranžmanima koji se primjenjuju na državu članicu s kojom su dotična prekomorska zemlja ili dotično prekomorsko područje povezani.
- (15) S obzirom na to da je cilj Fonda jačanje konkurentnosti i učinkovitosti obrambene industrije Unije, za potporu bi u načelu trebali biti prihvatljivi samo pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženim zemljama koji ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje. Kontrolu bi u tom kontekstu trebalo shvatiti kao sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata. Osim toga, kako bi se osigurala zaštita ključnih sigurnosnih i obrambenih interesa Unije i njezinih država članica, infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva primatelja i podugovaratelja uključenih u djelovanje koje se podupire iz Fonda trebala bi se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene zemlje, a izvršne upravljačke strukture primatelja i

⁽⁶⁾ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

podugovaratelja uključenih u djelovanje trebale bi se nalaziti u Uniji ili u pridruženoj zemlji. U skladu s time pravni subjekt s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji ili pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji, ali čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji ne bi trebao biti prihvatljiv kao primatelj ili podugovaratelj uključen u djelovanje. Kako bi se zaštitili ključni sigurnosni i obrambeni interesi Unije i njezinih država članica, ti kriteriji prihvatljivosti trebali bi se primjenjivati i na financiranje koje se dodjeljuje u okviru nabave, odstupajući od članka 176. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾ („Financijska uredba”).

- (16) U određenim okolnostima trebalo bi biti moguće odstupiti od načela da primatelji i podugovaratelji uključeni u djelovanje koje se podupire iz Fonda ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje. U tom kontekstu pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji koji su pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje trebali bi biti prihvatljivi kao primatelji ili podugovaratelji uključeni u djelovanje ako su ispunjeni strogi uvjeti koji se odnose na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica. Sudjelovanje takvih pravnih subjekata ne bi smjelo biti protivno ciljevima Fonda. Podnositelji zahtjeva trebali bi dostaviti sve relevantne informacije o infrastrukturi, postrojenjima, imovini i sredstvima koje se planira upotrebljavati u djelovanju. U tom bi pogledu u obzir trebalo uzeti i bojazni država članica u vezi sa sigurnošću opskrbe.
- (17) U okviru mjera ograničavanja Unije donesenih na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj Uniji (UEU) i članka 215. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) nikakva financijska sredstva ni gospodarski resursi ne smiju se stavljati na raspolaganje ni izravno ni neizravno pravnim osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis niti u njihovu korist. Stoga se takve subjekte uvrštene na popis i subjekte koji su u njihovu vlasništvu ili pod njihovom kontrolom ne može podupirati iz Fonda.
- (18) Financiranje sredstvima Unije trebalo bi dodjeljivati slijedom konkurentnih poziva za podnošenje prijedlogâ izdanih u skladu s Financijskom uredbom. Međutim, u određenim propisno opravdanim i iznimnim okolnostima financiranje sredstvima Unije trebalo bi se moći dodijeliti i bez poziva za podnošenje prijedlogâ u skladu s člankom 195. prvim stavkom točkom (e) Financijske uredbe. S obzirom na to da dodjela financiranja u skladu s člankom 195. prvim stavkom točkom (e) Financijske uredbe čini odstupanje od općeg pravila prema kojem se financiranje dodjeljuje slijedom konkurentnih poziva za podnošenje prijedlogâ, te bi iznimne okolnosti trebalo strogo tumačiti. U tom kontekstu, da bi se bespovratna sredstva dodijelila bez poziva za podnošenje prijedlogâ, Komisija bi uz pomoć odbora država članica („odbor”) trebala procijeniti u kojoj mjeri predloženo djelovanje odgovara ciljevima Fonda s obzirom na prekograničnu industrijsku suradnju i prekogranično tržišno natjecanje u cijelom lancu opskrbe.
- (19) Ako konzorcij želi sudjelovati u prihvatljivom djelovanju, a potpora Unije treba imati oblik bespovratnih sredstava, konzorcij bi trebao jednog od svojih članova imenovati koordinatorom. Koordinator bi trebao biti glavna kontaktna točka za potrebe odnosa konzorcija s Komisijom.
- (20) Ako djelovanjem koje se podupire iz Fonda upravlja voditelj projekta kojeg su imenovale države članice ili pridružene zemlje, Komisija bi se prije izvršenja plaćanja primateljima trebala savjetovati s voditeljem projekta o napretku ostvarenom u pogledu djelovanja kako bi voditelj projekta mogao osigurati da primatelji poštuju rokove. Voditelj projekta trebao bi Komisiji dostaviti napomene o napretku ostvarenom u pogledu djelovanja kako bi Komisija mogla utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za provedbu isplate.

⁽⁷⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (21) Fond bi trebalo provoditi u okviru izravnog upravljanja kako bi se postigle najveća moguća djelotvornost i učinkovitost postizanja rezultata te osigurala potpuna usklađenost s drugim inicijativama Unije. Stoga bi Komisija trebala i dalje biti odgovorna za postupke odabira i dodjele, među ostalim u pogledu analize etičnosti i procjene etičnosti. Međutim, u opravdanim slučajevima Komisija bi trebala moći povjeriti zadaće izvršenja proračuna za specifična djelovanja koja se podupiru iz Fonda tijelima kako su navedena u članku 62. stavku 1. prvom podstavku točki (c) Financijske uredbe, primjerice kada su voditelji projekta imenovale države članice koje sufinanciraju pojedino djelovanje, pod uvjetom da su ispunjeni zahtjevi iz Financijske uredbe. Takvim povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna doprinijelo bi se racionalizaciji upravljanja sufinanciranim djelovanjima te bi se osigurala nesmetana koordinacija između sporazuma o financiranju i ugovora koji su potpisali konzorcij i voditelj projekta kojeg su imenovale države članice koje sufinanciraju djelovanje.
- (22) Kako bi se osiguralo da su financirana razvojna djelovanja financijski održiva, potrebno je da podnositelji zahtjeva dokažu da su troškovi djelovanja koji nisu pokriveni financiranjem sredstvima Unije pokriveni drugim sredstvima financiranja.
- (23) Različite vrste financijskih mehanizama trebale bi biti na raspolaganju državama članicama za zajednički razvoj i stjecanje obrambenih sposobnosti. Komisija bi mogla osigurati različite vrste mehanizama koje bi države članice mogle upotrebljavati na dobrovoljnoj osnovi za suočavanje s izazovima kolaborativnog razvoja i kolaborativne nabave iz perspektive financiranja. Upotrebom takvih financijskih mehanizama moglo bi se dodatno potaknuti pokretanje kolaborativnih i prekograničnih obrambenih projekata te povećati učinkovitost potrošnje u području obrane, među ostalim i za projekte koji se podupiru iz Fonda.
- (24) S obzirom na posebnosti obrambene industrije u kojoj potražnja dolazi gotovo isključivo od država članica i pridruženih zemalja, koje kontroliraju i cjelokupnu nabavu obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija, uključujući izvoz, funkcioniranje obrambenog sektora ne odvija se u skladu s konvencionalnim pravilima i poslovnim modelima prema kojima su uređena tradicionalnija tržišta. Industrija stoga ne može provoditi velike projekte istraživanja i razvoja u području obrane koji se financiraju vlastitim sredstvima pa države članice i pridružene zemlje često u cijelosti financiraju sve troškove istraživanja i razvoja. Kako bi se postigli ciljevi Fonda, a posebice potaknula suradnja među pravnim subjektima iz različitih država članica i pridruženih zemalja, te uzimajući u obzir posebnosti obrambenog sektora, za djelovanja koja se provode prije faze prototipa trebali bi biti pokriveni prihvatljivi troškovi do cjelokupnog iznosa.
- (25) Faza prototipa ključna je faza u kojoj države članice ili pridružene zemlje obično odlučuju o svojem konsolidiranom ulaganju te započinju proces nabave svojih budućih obrambenih proizvoda ili svojih budućih obrambenih tehnologija. Zbog toga upravo u toj fazi države članice i pridružene zemlje postižu dogovor o potrebnim obvezama, među ostalim i o podjeli troškova i vlasništvu nad projektom. Kako bi se osigurala vjerodostojnost njihovih obveza, potpora iz Fonda u uobičajenim slučajevima ne bi trebala premašivati 20 % prihvatljivih troškova.
- (26) Za djelovanja nakon faze prototipa trebalo bi predvidjeti financiranje do 80 %. Takva djelovanja koja su bliže finalizaciji proizvoda i tehnologije svejedno mogu uključivati znatne troškove.
- (27) Dionici u obrambenom sektoru suočavaju se sa specifičnim neizravnim troškovima, kao što su oni u vezi sa sigurnošću. Osim toga, dionici rade na specifičnom tržištu na kojem, u slučaju izostanka potražnje kupaca, ne mogu nadoknaditi troškove istraživanja i razvoja na isti način kao u civilnom sektoru. Stoga je primjereno dopustiti paušalnu stopu od 25 % ukupnih prihvatljivih izravnih troškova djelovanja kao i mogućnost naplate neizravnih prihvatljivih troškova određenih u skladu s uobičajenim praksama troškovnog računovodstva primatelja ako njihova nacionalna tijela prihvaćaju te prakse za usporedive aktivnosti u području obrane i ako ih je primatelj priopćio Komisiji.
- (28) Djelovanjima u kojima sudjeluju prekogranični MSP-ovi i prekogranična poduzeća srednje tržišne kapitalizacije podupire se otvaranje lanaca opskrbe i doprinosi ciljevima Fonda. Stoga bi takva djelovanja trebala biti prihvatljiva za povećanu stopu financiranja od koje koristi imaju svi pravni subjekti koji sudjeluju.

- (29) Kako bi se osiguralo da će financirana djelovanja doprinijeti konkurentnosti i učinkovitosti europske obrambene industrije, važno je da države članice namjeravaju zajednički nabaviti konačni proizvod ili upotrebljavati tehnologiju, posebice s pomoću zajedničke prekogranične nabave, u okviru koje države članice zajedno organiziraju svoje postupke nabave, posebice putem središnjeg tijela za nabavu.
- (30) Kako bi se osiguralo da djelovanja koja se podupiru iz Fonda doprinose konkurentnosti i učinkovitosti europske obrambene industrije, ona bi trebala biti usmjerena na tržište, utemeljena na potražnji te biti srednjoročno i dugoročno komercijalno održiva. U kriterijima prihvatljivosti za razvojna djelovanja trebalo bi stoga uzeti u obzir činjenicu da države članice namjeravaju, među ostalim i putem memoranduma o razumijevanju ili pisma namjere, na koordiniran način nabaviti konačni proizvod ili upotrebljavati tehnologiju. U kriterijima za dodjelu za razvojna djelovanja trebalo bi osim toga uzeti u obzir činjenicu da su se države članice politički ili pravno obvezale da će na koordiniran način zajednički upotrebljavati, posjedovati ili održavati konačni proizvod ili tehnologiju.
- (31) Promicanje inovacija i tehnološkog razvoja u obrambenoj industriji Unije trebalo bi se odvijati na način koji je u skladu sa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije. U skladu s time doprinosi djelovanjâ tim interesima i prioritetima u pogledu istraživanja i sposobnosti u području obrane, o kojima su se zajednički dogovorile države članice, trebali bi poslužiti kao kriterij za dodjelu.
- (32) Prihvatljivim djelovanjima razvijenima u kontekstu projekata PESCO-a u institucionalnom okviru Unije trebalo bi osigurati pojačanu kontinuiranu suradnju među pravnim subjektima iz različitih država članica i tako izravno doprinijeti ciljevima Fonda. Ako budu odabrana, takva djelovanja trebala bi stoga biti prihvatljiva za povećanu stopu financiranja.
- (33) Komisija će uzeti u obzir druge aktivnosti koje se financiraju u okviru Okvirnog programa za istraživanje i razvoj Obzor Europa uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾ – kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje i osigurali uzajamno obogaćivanje i sinergije između civilnih i obrambenih istraživanja.
- (34) Kibersigurnost i kiberobrana postaju sve važniji izazovi pa su Komisija i Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku prepoznali potrebu za uspostavljanjem sinergija između djelovanja u području kiberobrane unutar područja primjene ove Uredbe i inicijativa Unije u području kibersigurnosti, kao što su one najavljene u Zajedničkoj komunikaciji Komisije od 13. rujna 2017. „Otpornost, odvracanje i obrana: jačanje kibersigurnosti EU-a”. Posebice, dionici bi trebali nastojati postići sinergije između civilne dimenzije i obrambene dimenzije kibersigurnosti kako bi se povećala kiberotpornost.
- (35) Trebalo bi osigurati integrirani pristup objedinjavanjem aktivnosti obuhvaćenih pripremnim djelovanjem za istraživanja u području obrane (PADR) koje je Komisija pokrenula u skladu s člankom 58. stavkom 2. točkom (b) Financijske uredbe te aktivnosti obuhvaćenih Europskim programom industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) uspostavljenim Uredbom (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾, kao i usklađivanjem uvjeta za sudjelovanje. Takvim integriranim pristupom trebao bi se stvoriti koherentniji skup instrumenata i povećati inovacijski, kolaborativni i gospodarski učinak Fonda, izbjegavajući pritom nepotrebno udvostručavanje i rascjepkanost. Takvim integriranim pristupom također bi se osiguralo da Fond doprinosi boljem iskorištavanju rezultata istraživanja u području obrane, premošćivanjem jaza između faze istraživanja i faze razvoja uzimajući u obzir posebnosti obrambenog sektora i promicanjem svih oblika inovacija, među ostalim i disruptivnih tehnologija u području obrane. Nadalje, mogu se očekivati i pozitivni učinci prelijevanja u civilni sektor, ako je to primjenjivo.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (vidjeti stranicu 1 ovoga Službenog lista).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o uspostavi Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane radi potpore konkurentnosti i inovacijskoj sposobnosti obrambene industrije Unije (SL L 200, 7.8.2018., str. 30.).

- (36) Ako je to primjereno s obzirom na posebnosti djelovanja, ciljeve Fonda trebalo bi također obuhvatiti financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima u okviru fonda InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾.
- (37) Potpora iz Fonda trebala bi se upotrebljavati za rješavanje, na razmjernan način, nedostataka na tržištu ili investicijskih okolnosti koje nisu optimalne te se djelovanjima ne bi smjelo udvostručiti ili istisnuti privatno financiranje niti narušavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Djelovanja bi trebala imati jasnu dodanu vrijednost za Uniju.
- (38) Oblike financiranja sredstvima Unije i načine provedbe Fonda trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i postignu rezultate, uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. Taj odabir trebao bi uključivati razmatranje upotrebe jednokratnih iznosa, financiranja uz primjenu paušalnih stopa i jediničnih troškova, kao i financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (39) Komisija bi provedbenim aktima trebala donijeti godišnje programe rada u skladu s ciljevima Fonda i uzimajući u obzir početne spoznaje stečene u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i pripremnog djelovanja za istraživanja u području obrane (PADR). Komisiji bi pri uspostavi programâ rada trebao pomagati odbor. Komisija bi trebala nastojati pronaći rješenja koja imaju najširu moguću potporu u okviru odbora. U tom kontekstu odbor bi se trebao moći sastajati u sastavu nacionalnih stručnjaka za obranu i sigurnost radi pružanja posebne pomoći Komisiji, među ostalim i pružanja savjeta u pogledu zaštite klasificiranih podataka u okviru djelovanja. Države članice trebaju imenovati svoje predstavnike u tom odboru. Članovi odbora trebali bi dobiti pravodobnu i stvarnu priliku da pregledaju nacрте provedbenih akata i izraze svoje mišljenje.
- (40) Kategorije utvrđene u programima rada trebale bi sadržavati funkcionalne zahtjeve, prema potrebi, kako bi se industriji pojasnilo koje se funkcije i zadaće trebaju provoditi s pomoću sposobnosti koje treba razviti. Iz tih bi se zahtjeva trebali jasno vidjeti očekivani rezultati, no oni ne bi trebali biti usmjereni na specifična rješenja ili specifične pravne subjekte te ne bi trebali sprečavati tržišno natjecanje na razini pozivâ za podnošenje prijedlogâ.
- (41) Tijekom razvoja programâ rada Komisija bi odgovarajućim savjetovanjem s odborom također trebala osigurati da se predloženim istraživačkim djelovanjima ili razvojnim djelovanjima izbjegava nepotrebno udvostručavanje. Komisija u tom kontekstu može provesti preliminarnu procjenu mogućih slučajeva udvostručavanja s postojećim sposobnostima ili istraživačkim ili razvojnim projektima koji su već financirani u okviru Unije.
- (42) Komisija bi trebala osigurati koherentnost programâ rada tijekom cijelog industrijskog životnog ciklusa obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija.
- (43) U programima rada trebalo bi također osigurati da se dovoljno velik dio ukupnog proračuna dodjeljuje djelovanjima kojima se omogućuje prekogranično sudjelovanje MSP-ova.
- (44) Europska obrambena agencija trebala bi imati status promatrača u odboru kako bi se iskoristilo njezino stručno znanje u obrambenom sektoru. S obzirom na posebnosti obrambenog sektora, odboru bi trebala pomagati i Europska služba za vanjsko djelovanje.
- (45) Kako bi se osigurala djelotvornost ove Uredbe, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a kako bi izmijenila Prilog ovoj Uredbi u vezi s pokazateljima, kada se to smatra potrebnim, te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽¹¹⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.).

⁽¹¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (46) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu donošenja programâ rada i dodjele financiranja odabranim istraživačkim i razvojnim djelovanjima. Pri provedbi istraživačkih i razvojnih djelovanja trebalo bi osobito voditi računa o posebnostima obrambenog sektora, a posebice o odgovornosti država članica, pridruženih zemalja ili i jednih i drugih zajedno za proces planiranja i nabave. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾.
- (47) Komisija bi trebala uspostaviti popis neovisnih stručnjaka. Sigurnosne reference tih neovisnih stručnjaka trebale bi potvrditi dotične države članice. Taj popis ne bi se smio objaviti. Neovisne stručnjake trebalo bi birati na temelju njihovih vještina, iskustva i znanja, uzimajući u obzir zadaće koje im se planira dodijeliti. Pri imenovanju neovisnih stručnjaka Komisija bi u najvećoj mogućoj mjeri trebala poduzimati primjerene mjere kako bi se nastojao postići uravnotežen sastav skupina neovisnih stručnjaka i panelâ za evaluaciju u smislu različitih vještina, iskustva, znanja, zemljopisne raznolikosti i roda, uzimajući u obzir situaciju u području djelovanja. Također bi trebalo nastojati postići odgovarajuću rotaciju neovisnih stručnjaka i primjerenu ravnotežu između privatnog i javnog sektora.
- (48) Neovisni stručnjaci ne bi smjeli provoditi evaluaciju, pružati savjete ni pomoć u vezi s pitanjima u pogledu kojih su u bilo kakvom sukobu interesa, posebno kada je riječ o njihovu položaju u trenutku evaluacije. Neovisni stručnjaci osobito ne bi smjeli biti na položaju na kojem bi mogli upotrijebiti primljene informacije na štetu konzorcija u odnosu na koji provode evaluaciju.
- (49) Nakon evaluacije prijedlogâ uz pomoć neovisnih stručnjaka, Komisija bi trebala odabrati djelovanja koja treba podupirati iz Fonda. Države članice trebalo bi obavijestiti o rezultatima evaluacije s pomoću popisa rangiranih odabranih djelovanja i o napretku financiranih djelovanja.
- (50) Kada predlažu nove obrambene proizvode ili nove obrambene tehnologije ili nadogradnju postojećih obrambenih proizvoda i postojećih obrambenih tehnologija, podnositelji zahtjeva trebali bi se obvezati na poštovanje etičkih načela, kao što su ona koja se odnose na dobrobit čovjeka i zaštitu ljudskog genoma, a koja su također sadržana u odgovarajućem pravu Unije, nacionalnom pravu i međunarodnom pravu, među ostalim i u Povelji Europske unije o temeljnim pravima i Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te, ako je to relevantno, u protokolima uz tu konvenciju. Komisija bi trebala sustavno analizirati prijedloge kako bi identificirala one koji izazivaju ozbiljna etička pitanja. Prema potrebi, takvi prijedlozi trebali bi podlijeći procjeni etičnosti.
- (51) Kako bi se podržalo otvoreno unutarnje tržište, trebalo bi poticati sudjelovanje prekograničnih MSP-ova i prekograničnih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, kao članova konzorcija, podugovaratelja ili drugih pravnih subjekata u lancu opskrbe.
- (52) Komisija bi trebala nastojati održavati dijalog s državama članicama i industrijom kako bi se osigurala uspješnost Fonda. U tom bi pogledu trebalo uključiti i Europski parlament kao suzakonodavca i ključnog dionika.
- (53) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za Fond, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ⁽¹³⁾ (Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020.), za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka. Komisija bi trebala osigurati da administrativni postupci budu što jednostavniji i da stvaraju minimalne dodatne troškove.

⁽¹²⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽¹³⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

- (54) Ako nije navedeno drukčije, Financijska uredba primjenjuje se na Fond. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima i financijskoj pomoći.
- (55) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada, nabave, neizravnog izvršenja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (56) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ⁽¹⁵⁾, (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽¹⁶⁾ i (EU) 2017/1939 ⁽¹⁷⁾ financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevara, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije.

Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (57) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru ⁽¹⁹⁾, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. U ovu bi Uredbu trebalo uvesti posebnu odredbu kojom se od tih trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (58) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. trebalo bi provesti evaluaciju Fonda na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Fonda u praksi. Komisija bi trebala provesti međuevaluaciju najkasnije četiri godine nakon početka provedbenog razdoblja Fonda, među ostalim s ciljem podnošenja prijedlogâ eventualnih odgovarajućih izmjena ove Uredbe. Komisija bi također trebala provesti završnu evaluaciju na kraju provedbenog razdoblja Fonda, u kojoj će se razmotriti financijske aktivnosti u smislu rezultata financijske provedbe te, u mjeri u kojoj je to moguće u tom trenutku, rezultata provedbe Fonda i učinka Fonda. U tom bi kontekstu završno izvješće o evaluaciji trebalo doprinijeti i utvrđivanju područja u kojima Unija ovisi o trećim zemljama za razvoj obrambenih proizvoda i obrambenih

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁽¹⁶⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁽¹⁷⁾ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽¹⁹⁾ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

tehnologija. U završnom izvješću trebali bi se također analizirati prekogranično sudjelovanje MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u projektima koji se podupiru iz Fonda kao i sudjelovanje MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u globalnom lancu vrijednosti te doprinos Fonda uklanjanju nedostataka utvrđenih u planu za razvoj sposobnosti (CDP), a završno izvješće trebalo bi sadržavati informacije o zemljama podrijetla primatelja, broju država članica i pridruženih zemalja uključenih u pojedinačna djelovanja i o raspodjeli nastalih prava intelektualnog vlasništva. Komisija također može predložiti izmjene ove Uredbe kako bi se reagiralo na mogući razvoj događaja tijekom provedbe Fonda.

- (59) Komisija bi trebala redovito pratiti provedbu Fonda te Europskom parlamentu i Vijeću podnositi godišnje izvješće o ostvarenom napretku, među ostalim i o načinu na koji se spoznaje utvrđene i stečene u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i pripremno djelovanje za istraživanja u području obrane (PADR) uzimaju u obzir pri provedbi Fonda. Komisija bi u tu svrhu trebala uspostaviti potrebne mehanizme praćenja. Izvješće ne bi smjelo sadržavati osjetljive podatke.
- (60) Odražavajući važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama ⁽²⁰⁾ i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Fondom se doprinosi uključivanju djelovanja u području klime u politike Unije i ostvarivanju općeg cilja od 30 % proračunskih rashoda Unije za podupiranje klimatskih ciljeva. Dotična djelovanja utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Fonda te će se ponovno procijeniti u kontekstu njegove međuevaluacije.
- (61) Odražavajući važnost borbe protiv drastičnog gubitka bioraznolikosti, ovom se Uredbom doprinosi uključivanju djelovanja u području bioraznolikosti u politike Unije i ostvarivanju opće ambicije da se 7,5 % godišnjih rashoda u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. pruži za ciljeve u području bioraznolikosti u 2024. te 10 % u 2026. i 2027., imajući pritom na umu postojeća preklapanja ciljeva u području klime i u području bioraznolikosti u skladu s Međuinstitucijskim sporazumom od 16. prosinca 2020.
- (62) S obzirom na to da bi iz Fonda trebalo podupirati samo faze istraživanja i razvoja obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija, Unija u načelu ne bi trebala imati vlasništvo ni prava intelektualnog vlasništva nad obrambenim proizvodima ili obrambenim tehnologijama koji proizlaze iz financiranih djelovanja, osim ako se potpora Unije pruža putem javne nabave. Međutim, kada je riječ o istraživačkim djelovanjima, zainteresirane države članice i zainteresirane pridružene zemlje trebale bi moći upotrebljavati rezultate financiranih djelovanja za sudjelovanje u daljnjem zajedničkom razvoju.
- (63) Potpora Unije ne bi trebala utjecati na transfer obrambenih proizvoda unutar Unije u skladu s Direktivom 2009/43/EZ ni na izvoz proizvoda, opreme ili tehnologija. Izvoz vojne opreme i vojnih tehnologija koji provode države članice uređen je Zajedničkim stajalištem Vijeća 2008/944/ZVSP ⁽²¹⁾.
- (64) Upotreba osjetljivih popratnih podataka, među ostalim i podataka, znanja i iskustva ili informacija, koji su nastali prije ili izvan djelovanja Fonda, ili pristup neovlaštenih osoba rezultatima koji su nastali u vezi s djelovanjima koja se podupiru iz Fonda mogli bi imati negativan učinak na interese Unije ili interese jedne ili više država članica. Stoga bi postupanje s osjetljivim podacima trebalo biti uređeno odgovarajućim pravom Unije i odgovarajućim nacionalnim pravom.
- (65) Kako bi se osigurala potrebna razina sigurnosti klasificiranih podataka, prilikom potpisivanja klasificiranih sporazuma o dodjeli financijskih sredstava i klasificiranih sporazuma o financiranju trebalo bi poštovati minimalne standarde gospodarske sigurnosti. U tu svrhu i u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²²⁾ Komisija neovisnim stručnjacima koje su imenovalе države članice u savjetodavne svrhe dostavlja sigurnosne upute za programe, uključujući vodič za stupnjeve tajnosti.

⁽²⁰⁾ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

⁽²¹⁾ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

⁽²²⁾ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

- (66) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (67) Komisija bi trebala upravljati Fondom uz odgovarajuće poštovanje zahtjeva povjerljivosti i sigurnosti, osobito onih zahtjeva koji se odnose na osjetljive podatke, uključujući klasificirane podatke.
- (68) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućilo da provedba počne od početka VFO-a za razdoblje 2021.–2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu i trebala bi se primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.
- (69) Uredbu (EU) 2018/1092 trebalo bi stoga staviti izvan snage,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

GLAVA I.

ZAJEDNIČKE ODREDBE PRIMJENJIVE NA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Članak 1.

Predmet

Ovom Uredbom uspostavlja se Europski fond za obranu („Fond”), kako je utvrđeno u članku 1. stavku 2. točki (c) Uredbe (EU) 2021/695, za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. Trajanje Fonda usklađeno je s trajanjem VFO-a za razdoblje 2021.–2027.

Ovom Uredbom utvrđuju se ciljevi Fonda, njegov proračun za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za pružanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „pravni subjekt” znači pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s pravom Unije, nacionalnim pravom ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i sposobnost da djeluje u vlastito ime, izvršava prava i podliježe obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je navedeno u članku 197. stavku 2. točki (c) Financijske uredbe;
2. „podnositelj zahtjeva” znači pravni subjekt koji podnosi zahtjev za potporu iz Fonda nakon poziva za podnošenje prijedloga ili u skladu s člankom 195. prvim stavkom točkom (e) Financijske uredbe;
3. „primatelj” znači pravni subjekt s kojim je potpisan sporazum o dodjeli financijskih sredstava ili sporazum o financiranju ili kojem je priopćena odluka o dodjeli financijskih sredstava ili odluka o financiranju;
4. „konzorcij” znači kolaborativna skupina podnositelja zahtjeva ili primatelja, koja podliježe sporazumu i koja je osnovana u svrhu provedbe djelovanja u okviru Fonda;
5. „koordinator” znači pravni subjekt koji je član konzorcija i koji su svi članovi konzorcija imenovali glavnom kontaktnom točkom za potrebe odnosa konzorcija s Komisijom;

6. „kontrola” znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata;
7. „izvršna upravljačka struktura” znači tijelo pravnog subjekta koje je imenovano u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, koje je odgovorno glavnom izvršnom direktoru, a koje je ovlašteno za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg usmjerenja pravnog subjekta te koje nadzire i prati odlučivanje uprave;
8. „prototip sustava” znači model proizvoda ili tehnologije s pomoću kojeg se može prikazati funkcioniranje u operativnom okruženju;
9. „kvalifikacija” znači cjelokupan proces kojim se dokazuje da dizajn obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije ispunjava utvrđene zahtjeve, pri kojem se pružaju objektivni dokazi o ispunjenju specifičnih zahtjeva u pogledu dizajna;
10. „certifikacija” znači proces kojim nacionalno tijelo potvrđuje da su obrambeni proizvod, materijalna ili nematerijalna obrambena komponenta ili obrambena tehnologija u skladu s primjenjivim propisima;
11. „istraživačko djelovanje” znači djelovanje koje se sastoji prvenstveno od istraživačkih aktivnosti, posebice od primijenjenog istraživanja te, prema potrebi, temeljnog istraživanja, s ciljem stjecanja novog znanja i uz isključivu usmjerenost na primjene u području obrane;
12. „razvojno djelovanje” znači djelovanje koje se sastoji od aktivnosti usmjerenih na obranu, prvenstveno u fazi razvoja, i koje obuhvaća nove obrambene proizvode ili nove obrambene tehnologije ili nadogradnju postojećih obrambenih proizvoda ili postojećih obrambenih tehnologija, ali ne obuhvaća proizvodnju ili upotrebu oružja;
13. „disruptivna tehnologija u području obrane” znači poboljšana ili potpuno nova tehnologija koja dovodi do radikalne promjene, među ostalim i do promjene paradigme u konceptu i vođenju poslova obrane, primjerice time što zamjenjuje postojeće obrambene tehnologije ili ih čini zastarjelima;
14. „mala i srednja poduzeća” ili „MSP-ovi” znači mala i srednja poduzeća kako je definirano u članku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽²³⁾;
15. „poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” znači poduzeće koje nije MSP i koje zapošljava najviše 3 000 osoba, pri čemu se broj zaposlenika izračunava u skladu s člancima od 3. do 6. Priloga Preporuci 2003/361/EZ;
16. „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje koje se podupire iz proračuna Unije, među ostalim i u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako su definirani u članku 2. točki 6. Financijske uredbe, u kojem se kombiniraju bespovratni oblici potpore ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
17. „pretkomercijalna nabava” znači nabava usluga istraživanja i razvoja koja uključuje podjelu rizika i koristi pod tržišnim uvjetima te konkurentni razvoj u fazama, pri čemu su nabavljene usluge istraživanja i razvoja jasno razdvojene od uvođenja komercijalnih količina krajnjih proizvoda;
18. „voditelj projekta” znači javni naručitelj koji ima poslovni nastan u državi članici ili u pridruženoj zemlji i kojeg je država članica, pridružena zemlja ili skupina država članica ili pridruženih zemalja imenovala da upravlja multinacionalnim projektima naoružavanja, na trajnoj ili ad hoc osnovi;
19. „rezultati” znači svi materijalni ili nematerijalni učinci određenog djelovanja, kao što su podaci, znanje i iskustvo ili informacije, bilo kojeg oblika ili prirode i bez obzira na to mogu li se zaštititi ili ne, kao i sva s njim povezana prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;
20. „novostečeni podaci” znači podaci, znanje i iskustvo ili informacije nastali djelovanjem Fonda, neovisno o njihovom obliku ili prirodi;

⁽²³⁾ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

21. „klasificirani podaci” znači podaci ili materijali u bilo kojem obliku čijim bi se neovlaštenim otkrivanjem moglo u različitoj mjeri naštetiti interesima Unije ili interesima jedne ili više država članica te koji nose oznaku stupnja tajnosti EU-a ili odgovarajuću oznaku stupnja tajnosti, kako je utvrđeno u Sporazumu između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije ⁽²⁴⁾;
22. „osjetljivi podaci” znači informacije i podaci, uključujući klasificirane podatke, koje se mora zaštititi od neovlaštenog pristupa ili otkrivanja zbog obveza utvrđenih u pravu Unije ili nacionalnom pravu ili kako bi se zaštitila privatnost ili sigurnost fizičke ili pravne osobe;
23. „posebno izvješće” znači konkretan rezultat istraživačkog djelovanja u kojemu su sažeti rezultati tog djelovanja, navedene opsežne informacije o osnovnim načelima, ciljevima, ishodima, osnovnim svojstvima, provedenim testiranjima, mogućim koristima, mogućim primjenama u području obrane te očekivanom načinu iskorištavanja istraživanja s ciljem razvoja, među ostalim i informacije o nositeljima prava intelektualnog vlasništva, ali kojim se ne zahtijeva uključivanje informacija o pravima intelektualnog vlasništva;
24. „subjekt iz nepridružene treće zemlje” znači pravni subjekt koji ima poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji ili, ako ima poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji, pravni subjekt čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji.

Članak 3.

Ciljevi

1. Opći je cilj Fonda poticati konkurentnost, učinkovitost i inovacijski kapacitet europske obrambene tehnološke i industrijske baze širom Unije, čime se doprinosi strateškoj autonomiji Unije i njezinoj slobodi djelovanja podupiranjem kolaborativnih djelovanja i prekogranične suradnje među pravnim subjektima širom Unije, posebice među MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, kao i jačanjem i poboljšanjem agilnosti i lanca opskrbe i lanca vrijednosti u obrambenom sektoru, širenjem prekogranične suradnje među pravnim subjektima i poticanjem boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja u svakoj fazi industrijskog životnog ciklusa obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija.
2. Fond ima sljedeće specifične ciljeve:
 - (a) podupirati kolaborativna istraživanja koja bi mogla znatno potaknuti uspješnost budućih sposobnosti širom Unije s ciljem postizanja najvećih mogućih inovacija i uvođenja novih obrambenih proizvoda i novih obrambenih tehnologija, među ostalim i disruptivnih tehnologija u području obrane, te s ciljem najučinkovitije potrošnje za istraživanja u području obrane u Uniji;
 - (b) podupirati kolaborativni razvoj obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija čime se doprinosi učinkovitijoj potrošnji u području obrane u Uniji, postiže veća ekonomija razmjera, smanjuje rizik od nepotrebnog udvostručavanja te time potiče uvođenje na tržište europskih obrambenih proizvoda i europskih obrambenih tehnologija i smanjuje rascjepkanost obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija širom Unije što naposljetku dovodi do povećanja standardiziranosti obrambenih sustava i veće interoperabilnosti među sposobnostima država članica.

Takva suradnja mora biti u skladu s prioritetima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su zajednički dogovorile države članice u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) te posebice u kontekstu plana za razvoj sposobnosti (CDP).

U tom pogledu, regionalni i međunarodni prioriteti, kada služe sigurnosnim i obrambenim interesima Unije utvrđenima u okviru ZVSP-a, te uzimajući u obzir nužnost izbjegavanja nepotrebnog udvostručavanja, mogu se također uzeti u obzir, prema potrebi, kada se tim prioritetima ne isključuje mogućnost sudjelovanja bilo koje države članice ili bilo koje pridružene zemlje.

⁽²⁴⁾ Sporazum između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije (SL C 202, 8.7.2011., str. 13.).

Članak 4.

Proračun

1. U skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/695 financijska omotnica za provedbu Fonda za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 7 953 000 000 u tekućim cijenama.
 2. Iznos iz stavka 1. raspodjeljuje se kako slijedi:
 - (a) 2 651 000 000 EUR za istraživačka djelovanja;
 - (b) 5 302 000 000 EUR za razvojna djelovanja.
- Kako bi odgovorila na nepredviđene situacije ili na nove razvoje događaja i potrebe, Komisija može preraspodijeliti najviše 20 % iznosa dodijeljenog za istraživačka djelovanja ili razvojna djelovanja.
3. Iznos iz stavka 1. može se upotrijebiti i za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Fonda, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući dizajn, uspostavu, funkcioniranje i održavanje korporativnih sustava informacijske tehnologije.
 4. Najmanje 4 % i najviše 8 % financijske omotnice iz stavka 1. dodjeljuje se za pozive za podnošenje prijedloga i dodjelu financijskih sredstava kojima se podupiru disruptivne tehnologije u području obrane.

Članak 5.

Pridružene zemlje

Fond je otvoren za sudjelovanje članica Europskog udruženja za slobodnu trgovinu koje su članice EGP-a, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru (pridružene zemlje).

Članak 6.

Potpora za disruptivne tehnologije u području obrane

1. Komisija provedbenim aktima dodjeljuje financijska sredstva nakon otvorenih i javnih savjetovanja o disruptivnim tehnologijama u području obrane u područjima intervencije utvrđenima u programima rada iz članka 24. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka 2.
2. U programima rada utvrđuju se najprimjereniji oblici financiranja disruptivnih tehnologija u području obrane.

Članak 7.

Etička pitanja

1. Djelovanja koja se provode u okviru Fonda moraju biti u skladu s odgovarajućim pravom Unije, nacionalnim pravom i međunarodnim pravom, među ostalim i s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Osim toga, ta djelovanja moraju biti u skladu s etičkim načelima sadržanima i u odgovarajućem pravu Unije, nacionalnom pravu i međunarodnom pravu.
2. Prije potpisivanja sporazuma o dodjeli financijskih sredstava Komisija analizira prijedloge na temelju procjene etičnosti koju je proveo sâm konzorcij kako bi identificirala prijedloge koji izazivaju ozbiljna etička pitanja, među ostalim i u pogledu uvjeta pod kojima se aktivnosti trebaju provoditi. Prema potrebi, takvi prijedlozi podliježu procjeni etičnosti.

Analizu etičnosti i procjenu etičnosti provodi Komisija uz potporu neovisnih stručnjaka imenovanih u skladu s člankom 26. Ti neovisni stručnjaci moraju dolaziti iz različitih domena, a posebice moraju imati priznatu stručnost u području obrambene etike, i moraju biti državljani iz što više različitih država članica.

Uvjeti pod kojima se aktivnosti s etički osjetljivim pitanjima trebaju provoditi utvrđuju se u sporazumu o dodjeli financijskih sredstava.

Komisija osigurava najveću moguću transparentnost etičkih postupaka te ih uključuje u svoje izvješće o međuevaluaciji u skladu s člankom 29.

3. Pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju moraju pribaviti sva odgovarajuća odobrenja ili druge dokumente koje zahtijevaju nacionalna ili lokalna etička povjerenstva i druga tijela, kao što su tijela za zaštitu podataka, prije početka odgovarajućih aktivnosti. Ta odobrenja i drugi dokumenti moraju se čuvati i na zahtjev dostaviti Komisiji.

4. Prijedlozi koji se zbog etičkih razloga smatraju neprihvatljivima odbijaju se.

Članak 8.

Provedba financiranja sredstvima Unije i oblici tog financiranja

1. Fond se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom.

2. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, tijela iz članka 62. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe mogu u opravdanim slučajevima provoditi specifična djelovanja u okviru neizravnog upravljanja. To ne obuhvaća postupak odabira i dodjele iz članka 11. ove Uredbe.

3. U okviru Fonda može se dodijeliti financiranje u skladu s Financijskom uredbom s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada i nabave te, prema potrebi, s obzirom na posebnosti djelovanja, s pomoću financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.

4. Operacije mješovitog financiranja provode se u skladu s glavom X. Financijske uredbe i Uredbom (EU) 2021/523.

5. Financijski instrumenti strogo su namijenjeni samo primateljima.

Članak 9.

Prihvatljivi pravni subjekti

1. Primatelji i podugovaratelji uključeni u djelovanje moraju imati poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji.

2. Infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva primatelja i podugovaratelja uključenih u djelovanje koji se upotrebljavaju za potrebe djelovanja koje se podupire iz Fonda moraju se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene zemlje, a njihove izvršne upravljačke strukture moraju imati poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji.

3. Za potrebe djelovanja koje se podupire iz Fonda primatelji i podugovaratelji uključeni u djelovanje ne smiju podlijeći kontroli nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje.

4. Odstupajući od stavka 3., pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji koji kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje prihvatljiv je kao primatelj ili podugovaratelj uključen u djelovanje samo ako su Komisiji dana jamstva koja je u skladu sa svojim nacionalnim postupcima odobrila država članica ili pridružena zemlja u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan. Ta jamstva mogu se odnositi na izvršnu upravljačku strukturu pravnog subjekta s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji. Ako država članica ili pridružena zemlja u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan to smatra primjerenim, ta jamstva mogu se odnositi i na specifična prava vlade u pogledu kontrole nad pravnim subjektom.

Jamstvima se osigurava da uključenost takvog pravnog subjekta u djelovanje nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica kako su utvrđeni u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a ni ciljevima utvrđenima u članku 3. ove Uredbe. Jamstva također moraju biti u skladu s člancima 20. i 23. ove Uredbe. Jamstvima se posebno mora potvrditi da su, za potrebe djelovanja, uspostavljene mjere kako bi se osiguralo:

- (a) da se kontrola nad pravnim subjektom ne provodi na način kojim se ometa ili ograničava njegova sposobnost da provodi djelovanje i ostvaruje rezultate, kojim se nameću ograničenja u vezi s njegovom infrastrukturom, postrojenjima, imovinom, sredstvima, intelektualnim vlasništvom ili znanjem i iskustvom potrebnima za potrebe djelovanja, ili kojim se narušavaju njegove sposobnosti i standardi potrebni za provedbu djelovanja;
- (b) da je nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje zapriječen pristup osjetljivim podacima povezanim s djelovanjem te da zaposlenici ili druge osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je izdala država članica ili pridružena zemlja, prema potrebi;
- (c) da prava intelektualnog vlasništva proizišla iz djelovanja i rezultati djelovanja ostaju primatelju tijekom djelovanja i nakon njegova dovršetka, ne podliježu kontroli ni ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje i ne izvoze se izvan Unije ili izvan pridruženih zemalja niti su dostupna izvan Unije ili izvan pridruženih zemalja bez odobrenja države članice ili pridružene zemlje u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan i u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3.

Ako država članica ili pridružena zemlja u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan to smatra primjerenim, mogu se dati dodatna jamstva.

Komisija obavješćuje odbor iz članka 34. o svakom pravnom subjektu za koji se smatra da je prihvatljiv u skladu s ovim stavkom.

5. Ako u Uniji ili u pridruženoj zemlji nema lako dostupnih konkurentnih nadomjestaka, primatelji i podugovaratelji uključeni u djelovanje mogu upotrebljavati svoju imovinu, infrastrukturu, postrojenja i sredstva koji se nalaze ili drže izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja pod uvjetom da takva upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, da je u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3. i da je usklađena s člancima 20. i 23.

Troškovi povezani s tim aktivnostima nisu prihvatljivi za potporu iz Fonda.

6. Prilikom provedbe prihvatljivog djelovanja primatelji i podugovaratelji uključeni u djelovanje mogu surađivati i s pravnim subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja ili koji su pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje, među ostalim i upotrebom imovine, infrastrukture, postrojenja i sredstava tih pravnih subjekata, pod uvjetom da to nije protivno sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica. Takva suradnja mora biti u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3. i mora biti usklađena s člancima 20. i 23.

Nepridružena treća zemlja ili drugi subjekt iz nepridružene treće zemlje ne smije imati neovlašten pristup klasificiranim podacima povezanim s provedbom djelovanja te se moraju izbjegavati potencijalni negativni učinci na sigurnost opskrbe sredstvima ključnima za djelovanje.

Troškovi povezani s tim aktivnostima nisu prihvatljivi za potporu iz Fonda.

7. Podnositelji zahtjeva dostavljaju sve relevantne informacije potrebne za procjenu kriterija prihvatljivosti. Ako tijekom provedbe djelovanja dođe do promjene kojom bi se u pitanje moglo dovesti ispunjavanje kriterija prihvatljivosti, dotični pravni subjekt o tome obavješćuje Komisiju, koja procjenjuje jesu li ti kriteriji prihvatljivosti i dalje ispunjeni i razmatra potencijalni učinak te promjene na financiranje djelovanja.

8. Za potrebe ovog članka, izraz „podugovaratelji uključeni u djelovanje” odnosi se na podugovaratelje koji imaju izravan ugovorni odnos s primateljem, druge podugovaratelje kojima je dodijeljeno najmanje 10 % ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja i podugovaratelje kojima bi mogao biti potreban pristup klasificiranim podacima kako bi proveli djelovanje. Podugovaratelji uključeni u djelovanje nisu članovi konzorcija.

Članak 10.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se provode ciljevi utvrđeni u članku 3. prihvatljiva su za financiranje.
2. Fondom se pruža potpora djelovanjima koja obuhvaćaju nove obrambene proizvode i nove obrambene tehnologije i nadogradnju postojećih obrambenih proizvoda i postojećih obrambenih tehnologija pod uvjetom da upotreba već ranije postojećih informacija potrebnih za provedbu djelovanja za nadogradnju ne podliježe ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, na način kojim se onemogućuje provedba djelovanja.
3. Prihvatljivo djelovanje mora se odnositi na jednu ili više sljedećih aktivnosti:
 - (a) aktivnosti čiji je cilj stvaranje, podupiranje i poboljšanje saznanja, proizvoda i tehnologija, među ostalim i disruptivnih tehnologija u području obrane, kojima se mogu postići znatni učinci u području obrane;
 - (b) aktivnosti čiji je cilj povećanje interoperabilnosti i otpornosti, uključujući sigurnu proizvodnju i razmjenu podataka, ovladavanje ključnim obrambenim tehnologijama, jačanje sigurnosti opskrbe ili omogućivanje djelotvornog iskorištavanja rezultata za obrambene proizvode i obrambene tehnologije;
 - (c) studije, kao što su studije izvedivosti za ispitivanje izvedivosti novih ili nadograđenih proizvoda, tehnologija, procesa, usluga i rješenja;
 - (d) dizajn obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije, kao i utvrđivanje tehničkih specifikacija na temelju kojih je takav dizajn razvijen, uključujući eventualna djelomična testiranja za smanjenje rizika u industrijskom ili reprezentativnom okruženju;
 - (e) izradu prototipa sustava obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije;
 - (f) testiranje obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije;
 - (g) kvalifikacija obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije;
 - (h) certifikacija obrambenog proizvoda, materijalne ili nematerijalne obrambene komponente ili obrambene tehnologije;
 - (i) razvoj tehnologija ili sredstava kojima se povećava učinkovitost obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija tijekom cijelog njihova životnog ciklusa.
4. Djelovanje provode pravni subjekti koji surađuju u okviru konzorcija koji se sastoji od najmanje triju prihvatljivih pravnih subjekata s poslovnim nastanom u najmanje trima različitim državama članicama ili pridruženim zemljama. Najmanje tri od tih prihvatljivih pravnih subjekata s poslovnim nastanom u najmanje dvjema različitim državama članicama ili pridruženim zemljama tijekom cijelog razdoblja provedbe djelovanja ne smiju biti pod izravnom ili neizravnom kontrolom istog pravnog subjekta te se ne smiju međusobno kontrolirati.
5. Stavak 4. ne primjenjuje se na djelovanja koja se odnose na disruptivne tehnologije u području obrane ili aktivnosti iz stavka 3. točke (c).
6. Djelovanja u svrhu razvoja proizvoda i tehnologija čiji su upotreba, razvoj ili proizvodnja zabranjeni primjenjivim međunarodnim pravom nisu prihvatljiva za potporu iz Fonda.

Osim toga, djelovanja u svrhu razvoja smrtonosnog autonomnog oružja kod kojeg ne postoji mogućnost značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i djelovanju prilikom provedbe napada na ljude nisu prihvatljiva za potporu iz Fonda, ne dovodeći u pitanje mogućnost pružanja financiranja za djelovanja u svrhu razvoja sustava ranog upozoravanja i protumjera u obrambene svrhe.

Članak 11.

Postupak odabira i dodjele

1. Financiranje sredstvima Unije dodjeljuje se slijedom konkurentnih poziva za podnošenje prijedlogâ izdanih u skladu s Financijskom uredbom.

U određenim propisno opravdanim i iznimnim okolnostima financiranje sredstvima Unije može se dodijeliti i bez poziva za podnošenje prijedlogâ u skladu s člankom 195. prvim stavkom točkom (e) Financijske uredbe.

2. Komisija provedbenim aktima dodjeljuje financiranje iz stavka 1. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka 2.

Članak 12.

Kriteriji za dodjelu

Svaki prijedlog procjenjuje se na temelju sljedećih kriterija:

- (a) njegova doprinosa izvrsnosti ili potencijala za disruptivni učinak u području obrane, posebno pokazivanjem da očekivani rezultati predloženog djelovanja imaju znatne prednosti u odnosu na postojeće obrambene proizvode ili postojeće obrambene tehnologije;
- (b) njegova doprinosa inovacijama i tehnološkom razvoju europske obrambene industrije, posebno pokazivanjem da predloženo djelovanje uključuje revolucionarne ili nove koncepte i pristupe, nova obećavajuća buduća tehnološka poboljšanja ili primjenu tehnologija ili koncepata koji se ranije nisu primjenjivali u obrambenom sektoru, izbjegavajući pritom nepotrebno udvostručavanje;
- (c) njegova doprinosa konkurentnosti europske obrambene industrije pokazivanjem da se predloženim djelovanjem dokazano postiže ravnoteža između troškovne učinkovitosti i djelotvornosti, čime se stvaraju nove tržišne prilike širom Unije i izvan nje te se ubrzava rast trgovačkih društava širom Unije;
- (d) njegova doprinosa autonomiji europske obrambene tehnološke i industrijske baze, među ostalim i povećanjem neovisnosti o izvorima izvan Unije i jačanjem sigurnosti opskrbe, te njegova doprinosa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije u skladu s prioritetima iz članka 3.;
- (e) njegova doprinosa stvaranju nove prekogranične suradnje među pravnim subjektima koji imaju poslovni nastan u državama članicama ili pridruženim zemljama, posebice MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije koji u znatnoj mjeri sudjeluju u djelovanju kao primatelji, podugovaratelji ili drugi pravni subjekti u lancu opskrbe, i koji imaju poslovni nastan u državama članicama ili pridruženim zemljama koje nisu države članice ili pridružene zemlje u kojima poslovni nastan imaju pravni subjekti koji surađuju u okviru konzorcija koji nisu MSP-ovi ili poduzeća srednje tržišne kapitalizacije;
- (f) kvalitete i učinkovitosti provedbe djelovanja.

Članak 13.

Stopa sufinanciranja

1. Fondom se financira do 100 % prihvatljivih troškova pojedine aktivnosti iz članka 10. stavka 3. ove Uredbe ne dovodeći u pitanje članak 190. Financijske uredbe.

2. Odstupajući od stavka 1. ovog članka:

- (a) za aktivnosti iz članka 10. stavka 3. točke (e) potpora iz Fonda ne smije premašivati 20 % prihvatljivih troškova;
- (b) za aktivnosti iz članka 10. stavka 3. točaka (f), (g) i (h) potpora iz Fonda ne smije premašivati 80 % prihvatljivih troškova.

3. Za razvojna djelovanja stope financiranja uvećavaju se u sljedećim slučajevima:

- (a) za pojedino djelovanje razvijeno u kontekstu projekta PESCO-a, kako je uspostavljen Odlukom Vijeća (ZVSP) 2017/2315 ⁽²⁵⁾, može se odobriti stopa financiranja uvećana za dodatnih 10 postotnih bodova;
- (b) za pojedinu aktivnost može se odobriti uvećana stopa financiranja, kako je navedeno u ovoj točki, ako je najmanje 10 % ukupnih prihvatljivih troškova aktivnosti dodijeljeno MSP-ovima s poslovnim nastanom u državama članicama ili u pridruženim zemljama i koji sudjeluju u aktivnosti kao primatelji, podugovaratelji ili drugi pravni subjekti u lancu opskrbe.

Stopa financiranja može se uvećati za broj postotnih bodova koji je jednak postotku ukupnih prihvatljivih troškova aktivnosti koji je dodijeljen MSP-ovima s poslovnim nastanom u državama članicama ili u pridruženim zemljama u kojima poslovni nastan imaju primatelji koji nisu MSP-ovi i koji sudjeluju u aktivnosti kao primatelji, podugovaratelji ili drugi pravni subjekti u lancu opskrbe, do najviše dodatnih 5 postotnih bodova.

Stopa financiranja može se uvećati za broj postotnih bodova koji je jednak dvostrukom postotku ukupnih prihvatljivih troškova aktivnosti koji je dodijeljen MSP-ovima s poslovnim nastanom u državama članicama ili u pridruženim zemljama koje nisu one u kojima poslovni nastan imaju primatelji koji nisu MSP-ovi i koji sudjeluju u aktivnosti kao primatelji, podugovaratelji ili drugi pravni subjekti u lancu opskrbe;
- (c) za pojedinu aktivnost može se odobriti stopa financiranja uvećana za dodatnih 10 postotnih bodova ako je najmanje 15 % ukupnih prihvatljivih troškova aktivnosti dodijeljeno poduzećima srednje tržišne kapitalizacije koja imaju poslovni nastan u državama članicama ili u pridruženim zemljama.

Ukupno uvećanje stope financiranja pojedine aktivnosti slijedom primjene točaka (a), (b) i (c) ne smije premašivati 35 postotnih bodova.

Potpora iz Fonda, što uključuje i uvećane stope financiranja, ne smije pokrivati više od 100 % prihvatljivih troškova djelovanja.

Članak 14.

Financijska sposobnost

1. Neovisno o članku 198. stavku 5. Financijske uredbe, provjerava se samo financijska sposobnost koordinatora i to samo kada je od Unije zatraženo financiranje u iznosu od najmanje 500 000 EUR.

Međutim, ako postoje razlozi za sumnju u financijsku sposobnost pojedinog podnositelja zahtjeva ili pojedinog koordinatora, Komisija također provjerava financijsku sposobnost svih podnositelja zahtjeva i koordinatora kada je od Unije zatraženo financiranje u iznosu nižem od 500 000 EUR.

2. Ne provjerava se financijska sposobnost pravnih subjekata za čiju održivost jamče odgovarajuća tijela država članica.

3. Ako za financijsku sposobnost strukturno jamči drugi pravni subjekt, provjerava se financijska sposobnost tog drugog pravnog subjekta.

Članak 15.

Neizravni troškovi

1. Odstupajući od članka 181. stavka 6. Financijske uredbe, prihvatljivi neizravni troškovi utvrđuju se primjenom paušalne stope od 25 % ukupnih prihvatljivih izravnih troškova djelovanja, pri čemu se isključuju prihvatljivi izravni troškovi podugovaranja i potpora trećim stranama te eventualni jedinični troškovi ili jednokratni iznosi koji obuhvaćaju neizravne troškove.

2. Kao alternativa, prihvatljivi neizravni troškovi mogu se utvrditi u skladu s primateljevim uobičajenim praksama troškovnog računovodstva na temelju stvarnih neizravnih troškova, pod uvjetom da te prakse troškovnog računovodstva nacionalna tijela prihvaćaju za usporedive aktivnosti u području obrane, u skladu s člankom 185. Financijske uredbe, te da ih je primatelj priopćio Komisiji.

⁽²⁵⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2315 od 11. prosinca 2017. o uspostavi stalne strukturirane suradnje (PESCO) i utvrđivanju popisa država članica sudionica (SL L 331, 14.12.2017., str. 57.).

Članak 16.

Upotreba doprinosa koji nije povezan s troškovima ili jedinstvenog jednokratnog iznosa

Ako se bespovratnim sredstvima Unije sufinancira manje od 50 % ukupnih troškova djelovanja, Komisija može upotrijebiti:

- (a) doprinos koji nije povezan s troškovima iz članka 180. stavka 3. Financijske uredbe i temelji se na postizanju rezultata mjerenih u odnosu na prethodno utvrđene ključne etape ili s pomoću pokazatelja uspješnosti; ili
- (b) jedinstveni jednokratni iznos iz članka 182. Financijske uredbe koji se temelji na privremenom proračunu djelovanja koji su već prihvatila nacionalna tijela država članica koje sufinanciraju djelovanje i pridruženih zemalja koje sufinanciraju djelovanje.

Neizravni troškovi uključeni su u jednokratni iznos iz prvog stavka točke (b).

Članak 17.

Pretkomercijalna nabava

1. Unija može podupirati pretkomercijalnu nabavu dodjelom bespovratnih sredstava javnim naručiteljima ili naručiteljima kako su definirani u direktivama 2014/24/EU ⁽²⁶⁾ i 2014/25/EU ⁽²⁷⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, koji zajedno obavljaju usluge istraživanja i razvoja u području obrane ili koordiniraju svoje postupke nabave.
2. U postupcima nabave iz stavka 1.:
 - (a) mora se poštovati ova Uredba;
 - (b) može se odobriti dodjela više ugovora u okviru istog postupka (više dobavljača, engl. multiple sourcing);
 - (c) mora se predvidjeti dodjela ugovora ponuđaču (ponuđačima) koji nudi (nude) najbolju vrijednost za novac, pri čemu se mora osigurati da ne postoji sukob interesa.

Članak 18.

Jamstveni fond

Doprinosa mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu se pokriti rizici povezani s povratom iznosa koje primatelji duguju te se ti iznosi smatraju dostatnim jamstvom u skladu s Financijskom uredbom. Primjenjuje se članak 37. Uredbe (EU) 2021/695.

Članak 19.

Kriteriji prihvatljivosti za nabavu i nagrade

1. Članci 9. i 10. primjenjuju se *mutatis mutandis* na nagrade.
2. Odstupajući od članka 176. Financijske uredbe, članak 9. ove Uredbe kao i članak 10. ove Uredbe primjenjuju se *mutatis mutandis* na nabavu studijâ iz članka 10. stavka 3. točke (c) ove Uredbe.

⁽²⁶⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ. (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁽²⁷⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ. (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

GLAVA II.

POSEBNE ODREDBE PRIMJENJIVE NA ISTRAŽIVAČKA DJELOVANJA

Članak 20.

Vlasništvo nad rezultatima istraživačkih djelovanja

1. Rezultati istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda u vlasništvu su primatelja koji su ih ostvarili. Ako pravni subjekti zajedno ostvaruju rezultate, a njihove je pojedinačne doprinose nemoguće utvrditi ili ako nije moguće razdvojiti te zajedničke rezultate, pravni subjekti imaju zajedničko vlasništvo nad rezultatima. Zajednički vlasnici sklapaju sporazum o raspodjeli svojih udjela i uvjetima ostvarivanja svojeg zajedničkog vlasništva u skladu sa svojim obvezama u okviru sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.
2. Odstupajući od stavka 1., ako se potpora Unije pruža u obliku javne nabave, rezultati istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda u vlasništvu su Unije. Države članice i pridružene zemlje na pisani zahtjev imaju prava na besplatan pristup rezultatima.
3. Rezultati istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda ne smiju podlijevati nikakvoj kontroli ili ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje, izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, uključujući u smislu prijenosa tehnologije.
4. Kada je riječ o rezultatima koje su primatelji ostvarili putem istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda i ne dovodeći u pitanje stavak 9. ovog članka, Komisiju se obavješćuje prije svakog prijenosa vlasništva ili svake dodjele isključive licencije nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje. Ako su takav prijenos vlasništva ili takva dodjela isključive licencije protivni sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica ili ciljevima utvrđenima u članku 3., potpora osigurana iz Fonda mora se nadoknaditi.
5. Nacionalna tijela država članica i pridruženih zemalja imaju prava pristupa posebnim izvješćima. Takva prava pristupa dodjeljuju se bez plaćanja naknade za licenciju, a Komisija ih prenosi državama članicama i pridruženim zemljama nakon što je osigurala da su uspostavljene prikladne obveze u pogledu povjerljivosti.
6. Nacionalna tijela država članica i pridruženih zemalja upotrebljavaju posebno izvješće isključivo za svrhe povezane s upotrebom, od strane njihovih oružanih snaga, sigurnosnih ili obavještajnih snaga, ili za potrebe tih snaga, među ostalim i u okviru njihovih programa suradnje. Takva upotreba uključuje studije, evaluaciju, procjenu, istraživanje, dizajn, prihvati i certifikaciju proizvoda, upotrebu, obuku i zbrinjavanje, kao i procjenu i izradu tehničkih zahtjeva za nabavu.
7. Primatelji dodjeljuju prava pristupa rezultatima istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda, bez zahtijevanja naknade za licenciju, institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije u propisno opravdanu svrhu razvoja, provedbe i praćenja postojećih politika ili programa Unije u područjima njezine nadležnosti. Takva prava pristupa ograničena su na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu.
8. U sporazumima o dodjeli financijskih sredstava i ugovorima o pretkomercijalnoj nabavi utvrđuju se posebne odredbe o vlasništvu, pravima pristupa i licenciranju kako bi se osigurala maksimalna upotreba rezultata i izbjegla svaka nepoštena prednost. Javni naručitelji imaju barem prava pristupa rezultatima, bez plaćanja naknade za licenciju, za vlastitu upotrebu, te pravo trećim stranama dodijeliti neisključive licencije za iskorištavanje rezultata pod poštenim i razumnim uvjetima, bez prava podlicenciranja, ili pravo od primatelja zahtijevati takvu dodjelu trećim stranama. Sve države članice i pridružene zemlje imaju pristup posebnom izvješću bez plaćanja naknade za licenciju. Ako ugovaratelj ne uspije komercijalno iskoristiti rezultate u određenom razdoblju nakon pretkomercijalne nabave koje je utvrđeno u ugovoru, mora prenijeti vlasništvo nad rezultatima javnim naručiteljima.
9. Ovom se Uredbom ne utječe na izvoz proizvoda, opreme ili tehnologija kojima se integriraju rezultati istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda niti se njome utječe na diskrecijsko pravo država članica u vezi s njihovom politikom izvoza obrambenih proizvoda.

10. Ako su dvije države članice ili više njih ili dvije pridružene zemlje ili više njih zajednički sklopile, multilateralno ili u okviru Unije, jedan ili više ugovora s jednim ili više primatelja kako bi zajedno dodatno razvile rezultate istraživačkih djelovanja koja se podupiru iz Fonda, one imaju prava pristupa tim rezultatima ako su ti rezultati u vlasništvu takvih primatelja i potrebni su za izvršenje ugovora ili ugovorâ. Takva prava pristupa odobravaju se bez plaćanja naknade za licenciju i pod posebnim uvjetima čiji je cilj osigurati da se ta prava koriste samo za potrebe ugovora ili ugovorâ i da su uspostavljene prikladne obveze u pogledu povjerljivosti.

GLAVA III.

POSEBNE ODREDBE PRIMJENJIVE NA RAZVOJNA DJELOVANJA

Članak 21.

Dodatni kriteriji prihvatljivosti za razvojna djelovanja

1. Konzorcij dokazuje da su troškovi pojedinog djelovanja koji nisu pokriveni potporom Unije pokriveni drugim sredstvima financiranja, kao što su doprinosi država članica ili pridruženih zemalja ili sufinanciranje od strane pravnih subjekata.
2. Aktivnosti iz članka 10. stavka 3. točke (d) moraju se temeljiti na usklađenim zahtjevima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su zajednički dogovorile najmanje dvije države članice ili pridružene zemlje.
3. Kada je riječ o aktivnostima iz članka 10. stavka 3. točaka od (e) do (h), konzorcij s pomoću dokumenata koje su izdala nacionalna tijela dokazuje da:
 - (a) najmanje dvije države članice ili pridružene zemlje namjeravaju na koordiniran način nabaviti konačni proizvod ili upotrebljavati tehnologiju, među ostalim i putem zajedničke nabave, ako je to primjenjivo;
 - (b) se aktivnost temelji na zajedničkim tehničkim specifikacijama koje su zajednički dogovorile države članice ili pridružene zemlje koje trebaju sufinancirati djelovanje ili koje namjeravaju zajednički nabaviti konačni proizvod ili zajednički upotrebljavati tehnologiju.

Članak 22.

Dodatni kriteriji za dodjelu za razvojna djelovanja

Uz kriterije za dodjelu iz članka 12. u programu rada u obzir se uzima i sljedeće:

- (a) doprinos povećanju učinkovitosti obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija tijekom cijelog njihova životnog ciklusa, među ostalim i troškovna učinkovitost i potencijal za sinergije u procesima nabave, održavanja i zbrinjavanja;
- (b) doprinos daljnjoj integraciji europske obrambene industrije širom Unije tako što primatelji dokazuju da su se države članice obvezale na koordiniran način zajednički upotrebljavati, imati u vlasništvu ili održavati konačni proizvod ili tehnologiju.

Članak 23.

Vlasništvo nad rezultatima razvojnih djelovanja

1. Unija ne smije biti vlasnik obrambenih proizvoda ni obrambenih tehnologija koji proizlaze iz razvojnih djelovanja koja se podupiru iz Fonda niti smije biti nositelj bilo kakvih prava intelektualnog vlasništva koja se odnose na ta djelovanja.
2. Rezultati razvojnih djelovanja koja se podupiru iz Fonda ne smiju podlijegati nikakvoj kontroli ili ograničenju nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, uključujući u smislu prijenosa tehnologije.

3. Ovom se Uredbom ne utječe na diskrecijsko pravo država članica u vezi s njihovom politikom izvoza obrambenih proizvoda.
4. Kada je riječ o rezultatima koje su primatelji ostvarili putem razvojnih djelovanja koja se podupiru iz Fonda i ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka, Komisiju se obavješćuje prije svakog prijenosa vlasništva nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje. Ako je takav prijenos vlasništva protivan sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica ili ciljevima utvrđenima u članku 3., potpora osigurana iz Fonda mora se nadoknaditi.
5. Ako se potpora Unije pruža u obliku javne nabave studije, sve države članice ili pridružene zemlje na pisani zahtjev imaju pravo na besplatnu, neisključivu licenciju za upotrebu studije.

GLAVA IV.

UPRAVLJANJE, PRAĆENJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 24.

Programi rada

1. Fond se provodi putem godišnjih programa rada kako su navedeni u članku 110. stavku 2. Financijske uredbe. U programima rada utvrđuje se, ako je to primjenjivo, ukupni iznos namijenjen za operacije mješovitog financiranja. U programima rada utvrđuje se ukupni proračun koji se iskorištava za prekogranično sudjelovanje MSP-ova.
2. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada iz stavka 1. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 34. stavka 2.
3. U programima rada detaljno se utvrđuju teme istraživanja i kategorije djelovanja koja treba podupirati iz Fonda. Te kategorije moraju biti u skladu s prioritetima u pogledu obrane iz članka 3.

Uz iznimku dijela programa rada posvećenog disruptivnim tehnologijama u području obrane, teme istraživanja i kategorije djelovanja iz prvog podstavka moraju obuhvaćati obrambene proizvode i obrambene tehnologije u područjima:

- (a) pripreme, zaštite, razmještanja i održivosti;
 - (b) upravljanja informacijama i informacijske premoći, vođenja, kontrole, komunikacija, računala, obavještajnog rada, nadzora i izviđanja (C4ISR), kiberobrane i kibersigurnosti; i
 - (c) vojnog djelovanja i efektorâ.
4. Programi rada sadržavaju funkcionalne zahtjeve, prema potrebi, te se u njima utvrđuje oblik financiranja sredstvima Unije iz članka 8., a da se pritom ne sprečava tržišno natjecanje na razini pozivâ za podnošenje prijedlogâ.

U programima rada može se također uzeti u obzir prijenos u fazu razvoja rezultatâ istraživačkih djelovanja koja predstavljaju dodanu vrijednost i koja se već podupiralo iz Fonda.

Članak 25.

Savjetovanje s voditeljem projekta

Ako je imenovan voditelj projekta, Komisija se prije izvršenja plaćanja savjetuje s voditeljem projekta o napretku ostvarenom u pogledu djelovanja.

Članak 26.**Neovisni stručnjaci**

1. Komisija imenuje neovisne stručnjake kako bi pomogli pri analizi etičnosti i procjeni etičnosti iz članka 7. ove Uredbe i pri evaluaciji prijedlogâ na temelju članka 237. Financijske uredbe.
2. Neovisni stručnjaci iz stavka 1. ovog članka državljani su iz što više različitih država članica i biraju se na temelju poziva na iskaz interesa upućenih ministarstvima obrane i podređenim agencijama, drugim odgovarajućim vladinim tijelima, istraživačkim zavodima, sveučilištima, poslovnim udrugama ili poduzećima u obrambenom sektoru s ciljem uspostave popisa neovisnih stručnjaka. Odstupajući od članka 237. Financijske uredbe, popis neovisnih stručnjaka ne objavljuje se.
3. Sigurnosne reference imenovanih neovisnih stručnjaka potvrđuje dotična država članica.
4. Odbor iz članka 34. jedanput godišnje obavješćuje se o popisu neovisnih stručnjaka kako bi se zadržala transparentnost u pogledu njihovih sigurnosnih referenci. Komisija osigurava da neovisni stručnjaci ne provode evaluaciju te da ne pružaju savjete ni pomoć u vezi s pitanjima u pogledu kojih su u bilo kakvom sukobu interesa.
5. Neovisni stručnjaci biraju se na temelju svojih vještina, iskustva i znanja relevantnih za zadaće koje im treba dodijeliti.

Članak 27.**Primjena pravila o klasificiranim podacima**

1. U okviru područja primjene ove Uredbe:
 - (a) svaka država članica osigurava da nudi razinu zaštite klasificiranih podataka EU-a jednakovrijednu onoj koja je predviđena sigurnosnim propisima Vijeća utvrđenima u Odluci Vijeća 2013/488/EU ⁽²⁸⁾;
 - (b) Komisija štiti klasificirane podatke u skladu sa sigurnosnim propisima utvrđenima u Odluci (EU, Euratom) 2015/444;
 - (c) fizičke osobe s boravištem i pravne osobe s poslovnim nastanom u trećoj zemlji mogu postupati s klasificiranim podacima EU-a u vezi s Fondom samo ako u tim zemljama podliježu sigurnosnim propisima kojima se osigurava razina zaštite koja je barem jednakovrijedna onoj koja je predviđena sigurnosnim propisima Komisije i Vijeća utvrđenima u Odluci (EU, Euratom) 2015/444 odnosno Odluci 2013/488/EU;
 - (d) jednakovrijednost sigurnosnih propisa koji se primjenjuju u pojedinoj trećoj zemlji ili koje primjenjuje pojedina međunarodna organizacija utvrđuje se u sporazumu o sigurnosti podataka koji, prema potrebi, uključuje pitanja gospodarske sigurnosti, a koji je sklopljen ili se mora sklopiti između Unije i dotične treće zemlje ili dotične međunarodne organizacije u skladu s postupkom predviđenim u članku 218. UFEU-a i uzimajući u obzir članak 13. Odluke 2013/488/EU; i
 - (e) ne dovodeći u pitanje članak 13. Odluke 2013/488/EU i pravila o gospodarskoj sigurnosti utvrđena u Odluci (EU, Euratom) 2015/444, fizička ili pravna osoba, treća zemlja ili međunarodna organizacija mogu dobiti pristup klasificiranim podacima EU-a ako se smatra da je to potrebno, od slučaja do slučaja, u skladu s prirodom i sadržajem takvih podataka, nužnosti primatelja za pristup podacima i koristi koju će imati Unija.
2. Kada je riječ o djelovanjima koja uključuju ili sadržavaju klasificirane podatke ili u okviru kojih se takvi podaci zahtijevaju, dotično tijelo za financiranje u dokumentima koji se odnose na poziv za podnošenje prijedlogâ ili u natječajnoj dokumentaciji navodi mjere i zahtjeve potrebne kako bi se zajamčila sigurnost takvih podataka na odgovarajućoj razini.

⁽²⁸⁾ Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

3. Komisija uspostavlja sigurni sustav razmjene kako bi se olakšala razmjena osjetljivih podataka, među ostalim i klasificiranih podataka, između Komisije i država članica i pridruženih zemalja te, prema potrebi, s podnositeljima zahtjeva i primateljima. Tim sustavom u obzir se uzimaju nacionalni sigurnosni propisi država članica.

4. O podrijetlu klasificiranih novostečenih podataka koji su nastali tijekom provedbe istraživačkog ili razvojnog djelovanja odlučuju države članice na čijem državnom području primatelji imaju poslovni nastan. U tu se svrhu te države članice mogu odlučiti za specifičan sigurnosni okvir za zaštitu klasificiranih podataka koji se odnose na djelovanje i postupanje s tim podacima te o njemu obavješćuju Komisiju. Takvim sigurnosnim okvirom ne dovodi se u pitanje mogućnost da Komisija ima pristup podacima potrebnima za provedbu istraživačkog ili razvojnog djelovanja.

Ako te države članice ne uspostave takav specifičan sigurnosni okvir, Komisija uspostavlja sigurnosni okvir za djelovanje u skladu s Odlukom (EU, Euratom) 2015/444.

Primjenjivi sigurnosni okvir za djelovanje mora u svakom slučaju biti uspostavljen prije potpisivanja sporazuma o dodjeli financijskih sredstava ili prije potpisivanja ugovora.

Članak 28.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Fonda prema ostvarenju specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u Prilogu.

2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Fonda prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 33. kako bi izmijenila Prilog u vezi s pokazateljima, kada se to smatra potrebnim, te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.

3. Komisija redovito prati provedbu Fonda i svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o ostvarenom napretku, među ostalim i o tome kako se spoznaje utvrđene i stečene u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i pripremnog djelovanja za istraživanja u području obrane (PADR) uzimaju u obzir pri provedbi Fonda. U tu svrhu Komisija uspostavlja potrebne mehanizme praćenja.

4. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Fonda prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno.

U tu svrhu uvode se razmjerni zahtjevi u pogledu izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za članice države.

Članak 29.

Evaluacija Fonda

1. Evaluacije Fonda provode se kako bi se njihovi rezultati pravodobno uzeli u obzir tijekom procesa odlučivanja.

2. Međuevaluacija Fonda provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, ali najkasnije četiri godine nakon početka provedbenog razdoblja Fonda.

Izvješće o međuevaluaciji koje obuhvaća razdoblje do 31. srpnja 2024. mora uključivati posebice:

- (a) procjenu upravljanja Fondom, među ostalim i u pogledu:
 - i. odredaba povezanih s neovisnim stručnjacima;
 - ii. provedbe etičkih postupaka utvrđenih u članku 7. ove Uredbe;

- (b) spoznaje stečene u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i pripremnog djelovanja za istraživanja u području obrane (PADR);
- (c) stope provedbe;
- (d) rezultate dodjele projekata, uključujući razinu sudjelovanja MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije te razinu njihova prekograničnog sudjelovanja;
- (e) stope nadoknade neizravnih troškova kako su utvrđeni u članku 15. ove Uredbe;
- (f) iznose dodijeljene disruptivnim tehnologijama u području obrane u pozivima za podnošenje prijedloga; i
- (g) financiranje dodijeljeno u skladu s člankom 195. Financijske uredbe.

Međuevaluacija mora sadržavati i informacije o zemljama podrijetla primatelja, broju zemalja uključenih u pojedinačne projekte i, kada je to moguće, raspodjeli nastalih prava intelektualnog vlasništva. Komisija može podnijeti prijedloge prikladnih izmjena ove Uredbe.

3. Na kraju provedbenog razdoblja, ali najkasnije do 31. prosinca 2031. Komisija provodi završnu evaluaciju i priprema izvješće o provedbi Fonda.

Izvješće o završnoj evaluaciji:

- (a) uključuje rezultate provedbe i, u mjeri u kojoj je to moguće, utjecaj Fonda;
- (b) temelji se na odgovarajućim savjetovanjima s državama članicama, pridruženim zemljama i ključnim dionicima te su u njemu posebice mora procijeniti napredak postignut prema ostvarenju ciljeva utvrđenih u članku 3.;
- (c) njime se pomaže u utvrđivanju područja u kojima Unija ovisi o trećim zemljama za razvoj obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija;
- (d) u njemu se analizira prekogranično sudjelovanje, među ostalim MSP-ova i poduzeća središnje tržišne kapitalizacije, u djelovanjima provedenima u okviru Fonda, kao i integracija MSP-ova i poduzeća središnje tržišne kapitalizacije u globalni vrijednosni lanac te doprinos Fonda uklanjanju nedostataka utvrđenih u planu za razvoj sposobnosti (CDP); i
- (e) sadržava informacije o zemljama podrijetla primatelja i, ako je to moguće, o raspodjeli nastalih prava intelektualnog vlasništva.

4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

Članak 30.

Revizije

Revizije upotrebe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i osobe ili subjekti koje institucije, tijela, uredi ili agencije Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo u skladu s člankom 127. Financijske uredbe. Revizorski sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju svih prihoda i rashoda Unije u skladu s člankom 287. UFEU-a.

Članak 31.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Fondu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kada je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

Članak 32.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti. Sporazum o dodjeli financijskih sredstava ili sporazum o financiranju sadržava odredbe kojima se uređuje mogućnost objave akademskih radova temeljenih na rezultatima istraživačkih djelovanja.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Fond na djelovanja poduzeta na temelju Fonda i na postignute rezultate.

Financijska sredstva dodijeljena Fondu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

3. Financijska sredstva dodijeljena Fondu također mogu doprinositi organizaciji aktivnosti širenja, događaja povezivanja i aktivnosti podizanja razine svijesti, posebno s ciljem otvaranja lanaca opskrbe radi poticanja prekograničnog sudjelovanja MSP-ova.

GLAVA V.

DELEGIRANI AKTI, PROVEDBENI AKTI, PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 28. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od 12. svibnja 2021.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 28. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 28. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 34.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Europsku obrambenu agenciju poziva se da odboru izloži svoja mišljenja i pruži stručno znanje u svojstvu promatrača. Europsku službu za vanjsko djelovanje također se poziva da pomogne u odboru.

Odbor se sastaje i u posebnim sastavima, među ostalim i kako bi raspravljao o obrambenim i sigurnosnim aspektima koji se odnose na djelovanja koja se provode u okviru Fonda.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 35.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EU) 2018/1092 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 36.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju Uredbe (EU) 2018/1092 ili pripremnog djelovanja u pogledu istraživanja u području obrane (PADR), koji se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja, kao i na njihove rezultate, do njihova zaključenja.

2. Iz financijske omotnice za Fond mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Fonda i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) 2018/1092 te pripremnog djelovanja u pogledu istraživanja u području obrane (PADR).

3. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 31. prosinca 2027. radi pokrivanja troškova predviđenih u članku 4. stavku 4. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do kraja razdoblja trajanja Fonda.

Članak 37.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. travnja 2021.

Za Europski parlament
Predsjednik
D. M. SASSOLI

Za Vijeće
Predsjednica
A. P. ZACARIAS

PRILOG

POKAZATELJI ZA IZVJEŠĆIVANJE O NAPRETKU FONDA PREMA OSTVARENJU NJEGOVIH SPECIFIČNIH CILJEVA

Specifični cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (a):

Pokazatelj 1. Sudionici

Mjerilo: broj uključenih pravnih subjekata (podijeljeni prema veličini, vrsti i zemlji poslovnog nastana)

Pokazatelj 2. Kolaborativna istraživanja

Mjerilo:

2.1 broj i vrijednost financiranih projekata

2.2 prekogranična suradnja: udio ugovora dodijeljenih MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, s vrijednošću ugovora za prekograničnu suradnju

2.3 udio primatelja koji nisu provodili istraživačke aktivnosti s primjenama u području obrane prije 12. svibnja 2021.

Pokazatelj 3. Inovacijski proizvodi

Mjerilo:

3.1 broj novih patenata proizašlih iz projekata koji se podupiru iz Fonda

3.2 zbirni prikaz raspodjele patenata među MSP-ovima, poduzećima srednje tržišne kapitalizacije i pravnim subjektima koji nisu ni MSP-ovi ni poduzeća srednje tržišne kapitalizacije

3.3 zbirni prikaz raspodjele patenata po državi članici

Specifični cilj utvrđen u članku 3. stavku 2. točki (b):

Pokazatelj 4. Kolaborativni razvoj sposobnosti

Mjerilo: broj i vrijednost financiranih djelovanja kojima se nastoje riješiti nedostaci u pogledu sposobnosti utvrđeni u planu za razvoj sposobnosti (CDP)

Pokazatelj 5. Kontinuirana potpora tijekom cijelog ciklusa istraživanja i razvoja

Mjerilo: pozadinska prisutnost prava intelektualnog vlasništva ili rezultata ostvarenih u djelovanjima za koja je prije primljena potpora

Pokazatelj 6. Otvaranje radnih mjesta/potpore za zapošljavanje

Mjerilo: broj radnih mjesta za aktivnosti istraživanja i razvoja u području obrane za koja je primljena potpora po državi članici
